

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerző 's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben n' n lenfele hirdetésny f'lvétetik 's pontosan közöltetik.

Foglalat. Magyarország és Erdély: kinevezések 's előléptetések. Városi szervezet. — Vége. — Budapesti napló: tiszt-fogadási példa; — a középponti gyümölcsfa - kertészeti ügyében, irodalmi ujdonság; játékszini krónika; adakozások a Vakok pesti intézetére; énekiskola; a therézia-városi kised-ovó intézet számára tartandó díszmenet rende Miskolczvárosi tisztújítás, kudarcot vallott vesztegetések, Miskolcz multja 's jelenje munka; színház; Sáros patakon hadnagyszék-újítás; Krassómezei közgyűlés 's nehézség a katonaság szaporítása miatt, Temes folyam szabályozás ügye, 'sat.) Köszönet Lukács Móricz urnak 's egy kis promemoria a p. hirlap szerkesztőjének.

Széria. Sokféle elégtelenség 's részletes lázadások. Ausztria. Czáfolat a welsi költőt huszárezredi vérengzésre. Spanyolország. A kormány ismét kölesön iránti ajánlatot kap. Franciaország. Üdvözlések az új évre, új torzkép ugyanez alkalomra, Espartero fogadtatása Valenciában. Anglia. Bowding nyilatkozata a gabonatorvény ügyében. Németország. (Poroszországból a lipcei köz. újság kitéltatik; Dunin érsek. †) Olaszország. Etna kitörése. Értesítő.

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. felsége méltóztatott a magyar kir. udv. kamaránál Frenreisz 's Keszlerffy János fogalmazókat valóságos titkokokká legkegyelmesben kinevezni. —

A' mnél, magyar kir. udvari kamra a' sopronyi kir. 30adnál megürrült vizsgálói hivatalra a' pozsonyi kir. 30ead raktárnokát Freyburg Károlyt alkalmazá 's ennek helyébe pesti raktárnok Schneider Ferdinándot saját kérelmére helyezé át. Barlay Vilmos orvos és sebésztanár és Kassa sz. kir. város eddigi tisztelbeli physicusá pedig meghalálozott Zankó János helyébe lubochnai kamrai orvossá neveztetett ki. — A' mármárosi kamrai igaz. első számoló Krausz Gottfried nyugalmaztatott. —

Városi szervezet. (Vége.) E' helyen hosszas lenne előterjeszteni törvénykezés iránti nézetimet és különben is szándokom külön cikkekben megírni véleményemet aziránt: mily rendezést ohajtanék én az igazság gyors és részrehajlatlan kiszolgáltatása végett. De e' rendezésnek az egész országban öszillőleg (harmonice) kellene történni, mire még néhány, pedig nem csekély, előzvény kívántatik, miknek létrehoztaig a' városi rendezést halasztatni nem ohajtanám. Ugyanazért e' helyen elmondok csak röviden a' városi bíróság iránti javaslatomat, miképp t. i. azt a' jelen körülmények közt elintéztetni ohajtanám addig is, míg kifejlettebb jogviszonyok helyesebb alakítást engedendnek. a) A' rendőrségi ügyeket kivéve minden polgári (magánjogi) pör a' városi törvényszék által ítéltessék el. b) Ezen városi törvényszék naponkint üljön öszsze és c) álljon a' főbíróbul (törvényszéki elnökbül) hat ülőkbül 's két (szavazat-nélküli) jegyzőbül. A' szegények 's ügyefogyottak ügyeinek vitele végett a' város terjedelméhez képest egy vagy két közügyész lenne alkalmazandó. Mindezeknek fizetéseit főleg főleg kellene emelni a' mostaniaknál, hogy mindennemű zsarolás kerültesse el. Hogy azonban a' bírósági személyzetnek nagyobb fizetése szerfölött ne terhelje a' népet, jónak látom az őskori intézvényinkben ismertes bírsági rendszert azon módosítással föléleszteni, hogy a' bírságok egy közös tárba folyjanak, onnan a' bírósági egységek fizetésének javítására fordítandók. Mi a' bírságok mennyiségét illeti, azoknak kisebb tárgyu pörökben csekélyebbeknek kellene lenni, 's a' pörtárgy nagyobbodásához képest fokozatosan nagyobbodni. A' bírósági személyzet választatása 's minden harmad évbni megújittatása szerintem az öszszes polgárság által történék. Nem is ellenkezik ez a' képviseleti rendszer természetével; mert a' képviselők dolga a' politikai tárgyak körüli rendelkezés, 's a' politikai tisztviselők fölötti ellenőrködés, mi a' bíróság 's tisztviselők megválasztása igazával koránsem azonos. Tanúsítják ezt más alkotványos országok példái is, hol, noha képviseleti rendszer divatoz, mégis legálabb a' főtisztviselők választása az öszszes nép által gyakoroltatik. Hogy pedig a' megújítás ajánlatos, azt fájdalom! a' gyakori visszaélések szomoru tapasztalása kétségen tul teszi. Elég lesz itt még egy oly tekintélyre — a' Századunkra — hivatkozni, mely bizonynyal tulság miatt nem vádoltathatik 's mellyben egy,

tulzásról szinte nem vádolható értekező (Kolosváry M.) azt mondja: „nem is volt még soha alkotványos ország melly állandó bírakat tartott volna.“ — Mi már a' választás módját illeti: e' részt egyebet itt sem hozhatok föl, mint azt, mit „Megyék“ című értekezésemben (Jelenk. 89.) mondek, hogy t. i. a' székely módot a' legcézirányosabbnak tartom, magában értetik: titkos szavazással alakítva. — „És a' fenytő pörökbeni bírósokadás iránti véleményem?“ A' szatmári 11k pontban van foglalva. Azonköl Deákint nem tudok üdvösséget. Hátra van, hogy a' politikai dolgok mikinti kezeléséről mondjam el véleményemet. Már fölebb említém hogy a' kor irányánál fogva városaink hihetőleg képviseleti rendszerre nyerenének. De hogy a' képviseleti rendszer valósággal az legyen, kettő szükséges. Egy az, hogy a' képviselők választása az öszszes városi lakosság igaz legyen; e' nélkül nem a' város, hanem casták lennének képviselve. Második az, hogy a' képviselők harmad évenkint újittassanak meg; e' nélkül ismét nincs valódi képviselet. Ez annyira megismert igazság, hogy nincs képviseleti rendszerrel ellátott alkotványos ország, mellyben a' képviselők nem újittatnának. 'S én részemről hajlandóbb volnék az öszszes városi lakosság gyűlekezeteit ajánlani, semmint képviseleti rendszert az érintett két kellék nélkül elfogadni. A' képviselők száma, mellynek szerintem 100nál kisebbnek sehol sem kellene lenni, a' városi népességhez lenne idomítandó. A' képviselőknek titkos szavazással választásába befolya mind az, ki a' városban vagy határban valamit bír, vagy a' városnak állandó lakosa. Állandó lakosnak tekinteném pedig mindazt, ki félévig már a' városban lakott (a' vándorlás ideje alatt ott mulat), de nem ottani születésű mesterlegényeket kivéve), vagy ki állandó szállást bérelt ott ki. A' választók közé nem soroznám az egyházi és katonai rendet, és a' közszolgálatban levőket szolgálatjuk ideje alatt, minek okát már több ízben adám, 's melly már a' hatalmak szükséges elválasztásából is önként foly. Mind az, ki választó, szerintem választatható is lenne; különben ismét visszaesnék, csak más alakban, a' castai bajviszonyokba. Ezen így választandó képviselők mindazon hatósággal ruháztatnának föl, mivel közigazgatási tekintetben a' megyei rendek bírnak; egyedül a' tisztviselők választását, 's harmadévenkinti megújittatását véve ki, mellyet az öszszes lakosságnál kívánék meghagyatni, mint már fölebb is érintém. A' képviselők a' nép által választandó 's újittandó politikai főtiszt elnöksége alatt minden hó első napján rendes városi képviselők közgyűlést tartandának, a' rendköliek tartását mind a' képviselők mind az elnök határozandhatván meg. Hogy a' politikai tisztviselők fizetése is okvetlen javítandó, ugy hiszem érinteni is elég. Mi végre különösen az adó 's gazdasági ügyek kezelésmódját illeti, azt hiszem, a' rendes rovatok a' hongyülés által meg fognak határozatni, a' rendköliekre nézve pedig elég lesz meghatározni, hogy ha ezek bizonyos öszvet meghaladnak, csak a' rendes gyűlések első napján vettethessenek ki; ha pedig rendköl gyűlés határozatlik valamely sürgetőbb kiadás elrendelése végett, e' fölül a' képviselők a' meghívás alkalmakor tudósittassanak 's én ugy hiszem: választás, újítás, 's a' számtét átvizsgálásának és minden kezelésnek nyilvánva különös gyámkodás nélkül is elégséges lesz a' fölös kiadások mellözésére. S.

Budapesti napló.

Egy hatalmas magyar uraságnál e' napokban két német baromorvos jelenté magát, alkalmazást kérvén valamelyik jószágán; a' gazdag dynasta mindazáltal azon követésre méltó válaszzsal utasítá el őket, hogy meddig alkalmas magyarokat talál e' hivatalra, addig mindenk előtt azokat köteles alkalmazni, mit annyival inkább is tehet, mivel a' németeknek roppant és művelt hazájok van, hol könnyen kaphatnak hivalt, miben a' szegény magyarok tolakodása által koránsem gátoltatnak. Megjegyzésre méltó e' mellett még azon körülmény is, hogy az érintett főur jobbadán Bécsben növekedett föl, 's keble mégis teljes magyar érzelmekkel. — A' magyar gazdasági egyesület illető osztálya, mint lapjainkbul is tudva van, gyümölcsfa nemesítés 's terjesztés végett egy kert vételét eszköz-

lé, hová a' mint halljuk felügyelőül csupa német kertész fogadtatott, ki viszont rendesen leginkább csak német napszámokat bérel a' munkára, mivel különben nem tudna velök beszélni. Ezen, ha ugy lenne, valódiilag, nem annyira csudálkozánk, mint inkább szerfölött megütözve botrányozánk; mert ha az országos szőlőiskola, hol felügyelőnek oly buzgó és szakját gyökeresen értő magyart szerzehetett az eziránt intézkedő egyesület, minőt Légrády urban birni szerencsés a' szőlőszakosztály, ha derék született magyar diszkertészekkel is dicsekedhetünk, kétségtelen hogy annál számos magyarajku honfi is találkozik a' gyümölcsfa-termesztési 's nemesítési szakra. 'S ha talán, mint alappal remélhető, gyümölcsfa-kertészeti oktatást adni szándék jövendőre az e' tárgyban okulás 's gyakorlás miatt ide jövendő küldendő magyar egyedeknek mint a' szőlőművelésben a' növendék vinczelléreknek, kérdjük: ha csupa német ajku egyed fogja ezt intézni, miképp tehetendi azt magyarokra nézve az országunk 's nemzet nyelvét nem beszélő? Hisz a' magyar sikság legmazurabb, legmeddőbb a' nemes fagyümölcsre nézve; ha tehát e' tájakra nézve ns gyümölcstermesztő apostol-növendékekrül nem gondoskodunk, ki terjeszti majd el gyümölcsfa- és fagyümölesszegény vidékinken a' gyümölcsnemesítés evangéliumát? azért semmiképp nem hihetjük, hogy a' kertészeti szakosztály középponti 's hiedelmünk szerint nem sokára országossá válandó gyümölcsfa-kertünkbe önmaga csupa német ajku kertészt, intézőt vagy felügyelőt rendelt volna fogadtatni. Ezt sérelemnek tartanók csak gyanítani is e' nagytekintetű hazafi testületről. Ha tehát illy nemű hiba történt volna is — ezt bizományosa tette hihetőleg tán csak ideiglen, feledvén ügyelni azon főkéllékre, hogy az illy egyedben a' kertészeti jártasság mellett főkvántatóság: a' magyar nyelv tudása 's ezután annál jobb, mennél több nyelven beszélés. E' fonák-lépés megmásítására figyelemzetni jogosultaknak hisszük magunkat mind a' köz mind a' részvényes alapítók érdekében, hogy az elmulasztott kötelesség és jog, rog *) [Schuld] ne legyen. — E' napokban bizonyos társaságban nagy tüzzel vitaták némelly urak, hogy az utolsó tíz év alatt iszonyuan terjedt fővárosinkban a' magyarosodás. Legyenek csak szivesek ezen urak ujaikon elszámlálni: hány német újság jelent meg ezelőtt tíz évvel Budapestben, és mennyi jó ki most? Bizonyosan tapasztalni fogják, hogy iszonyuan haladtunk, csakhogy visszafelé. — Eddig egész Magyarországon mindig csak nagy nehezen bírt egy divatlap így amugy tengeni; Budapestben két német divatlap minden aggály nélkül él, sőt a' harmadik német mulattató lapnak is van mit aprítani a' tejbe; a' pozsonyi német divatlap pedig szinte csinos öltözetben jár. Miután tehát illy jól áll a' magyarság ügye hazánkban, ugy é vajmi nagyon kívánatos, hogy mennél előbb nagy német gyarmatok szállittassanak közünkbe, hogy a' magyar divatlapnak is, [most már kettőnek] megadhassa mindennapi kenyerét az ur isten! — Józsikánk „Zrinyi“ című regénye már be van fejezve; Heckenast könyvárus ur bizonyosan sietni fog e' rég várt becses műnek mennél előbbi közrebocsátásával. — Játékszini krónika: nemzeti szinpadunkon f. hó 10ikén adaték „Matild“ dráma 5 felv., egy barátunk, ki nem rég tért vissza Párisból, ott is látá e' jeles szinművet adadni, 's érvényes ítélete szerint Lendvayné, Laborfalvy Róza és Lendvay jobban játszák illető szerepeiket, mint a' párisiak, mit méltó dicséretökre említtünk meg 's egyszersmind figyelemzetésül azoknak, kik eddig nemzeti szinházunkban nem vétek élvezetet találhatni; 11kén „Bájital“ ezimű daljáték 2dik felvon. mellyben Füredy (Belcore) mint szerződött tag lépett föl; jó tanítás és szorgalmas tanulás által hihetőleg jó dalszínész fog e' fiatal emberből válhatni; ezt követé „Az özvegy férje“ vigj. 1 felv.; végre a' Dobozy-Bihary féle népzeneztársaság működött, és tetszést nyert, ámbár az előadatott zeneművek ismét nem voltak egészen jól választva, Veszter és Sárly Francziz-

*) Mint a' jó-bul lett: jog, ugy a' ró-bul: rog (Schuld) de nem adosság-értelemben, 's igyrogos, rogosit, rogatlan 'steff.

ka táncza nagyon kielégített, Thury azonban nehézkes testtel bír, hogy sem magát különösebben tünethetné ki; 12kén „Lorenzino“ dráma 5 felvonásban. Holnap hétfőn, a' nevezett zenésztársaság jutalmára bérszűnettel adatik: „Botcsinálta doctor,“ vigjáték 3 felv., dalokkal és tánczsal, Molière után magyarsítá Kazinczy Ferencz; ez leendő egyszersmind'e zeneszék utolsó föllépése. Csütörtökön, jan. 19én Bartháné jutalmára bérszűnettel adatik „Coriolan“ dráma 5 felvon., Shakspeare után ford. Dobrossy és Egressy Gábor, ez utóbbi a' czimszerepben nyitandja meg vendégjátékai sorát. Szinte jövő héten kerülend színpadra „Cronwell fia“ vigj. 5 felv.; Scribe után, kéziratból ford. Irinyi József Parisban. Láthatni, hogy az új igazgatóság buzgón törekszik nemzeti színházunkat emelni 's örömmel mondhatjuk, hogy a' farsang daczára is majd mindennap számos közönség gyámoltja törekvésit. —

A' vakók pesti intézete pénztárába 1842dik évi decemberben következő kegyes adományok folytak: főt. Fiall Antal ur telki apát 12 ft., Gautier Antonia assz. 20 fr., Egy nevé tudatni nem kívánó 100 fr., néh. főt. Gosztonyi János esztergomi kanonok ur hagyományára 80 fr., Paix István pesti kereskedő hagyom. 10 forint, t. rigyiczai Kovács József tb. ur ajándéka 3 ft. 24 kr., M. L. Kanitz pesti nagykereskedő 10 ft., t. t. b. Paizs Boldizsár ur Somogy megyéből 5 fr. Az intézet háza új felépítésére ösz. a' pesti izraeliták községyűjtött 554 ft. 20 kr., Fiume város kapitány-hivatala 100 fr., öszszesen 894 fr. 44 kr., pengő pénzben. Kelt Pesten dec. 31kén 1842. Gömörly Károly m. k. intézeti pénztárnok. Láta Dubraviezky első alisp.

(Énekiskola.) A' pestbudai hangászgyesület igazgatása alatti nyilv. énekiskola t. cz. gyámoltói, részvényesei és alapítói ezennel tisztelettel kéretnek, hogy évenkénti gyámépényeiket vagy pedig illetőleg részvényeiket és alapítványaik kamatait e' folyó 1843ki esztendőre intézet pénztárnoka Barabás Antal Pál urnál (Pest, váci 's nagyhid utczára szolgáló szegletboltban a' „Magyarhoz“ címzett posttőkereskedésben) befizetni méltóztassanak. Egyébiránt jövő február elejétől kezdve az illetőkhez lakásukra is fognak kültetni nyugtatványaik. Jelentelik egy uttal, hogy kik e' jótékony intézetet pártfogásukra méltatni szándékoznak, adományukat vagy évenkénti részvényüket (melly utóbbi 6 pgő forinttól kezdve határozatlan mennyiségig terjedhet) a' nevezett helyen, vagy alulírtnál még mindig beirathatják. Végre az aláírásivek birtokosai ujjalag kéretnek azok visszaküldésére. — Mátray Gábor énekiskolai igazgató.

A' szab. kir. Pest-városi redout-terekben a' Terézia külvárosi kisededovó-intézetek javára, vasárnap télhó 15én 1843. tartandó rendkívüli nagy és a' nemzeti, szab. kir. Buda- és Pest-városi színházak mindkét nembeli t. cz. tagjai, nemkülönbén Wolf ur műlovarszine mindkét nembeli lovagművészei 's több buzgó mükedvelő által előadandó magyar történeti „Hunyadi Mátyás magyar király hazaérkezése Csehországból 1458ban“ című, fényes ünnepélyes díszmenet 's az ezt követő különféle és a' fenérintett színházak összes balletszemélyzete 's „Veszter Sándor,“ és „Dobozy Károly“ urak, Londonba utazó néptáncz-'s zene-társasága által előadandó nemzeti és allegoriatánczokkal különösen érdekessített Alarczos tánczvigalom részleteinek rendjegyzéke: Bevezetés: Magyar induló Morellytől. 1. Hangászgyesületi keringő Strausstól. 2. Égaljvaltozás keringő Morellytől. 3. Négyes „Ines de Castro“ motívum után Morellytől. 4. Tánczmester keringő Strausstól. 5. Magyar körtáncz Travnyiktól. — Utána: „Hunyadi Mátyás magyar király hazaérkezése Csehországból“ DÍSZMENET, a' fenérintett színházak összes személyzete által következő renddel előadva, u. m. I. „Heroldok.“ II. Mindkét nembeli „magyar pásztor-nép“ pásztori zenével. III. „Oláh parasztnép“ mindkét nemből. IV. Mindkét nembeli „horvát népség.“ V. „Magyar népség“ mindkét nemből, magyar népzenevel Veszter Sándor és Dobozy Károly urak népzene-társasága által előadva. VI. „Katonaság.“ VII. Mindkét nembeli „városi polgárság.“ VIII. „Hadizenekar“ es. k. Ceccopieri gyalogezred teljes tábori zenekara által személyesítve. IX. „Testőrség.“ X. „Városi követek.“ XI. „Magyar, cseh, erdélyi és horvát lovagok és hölgyek.“ XII. „Virághintő koszorús hölgyek“ kara. XIII. „Magyar főnemesek és hölgyek.“ — XIV. Az egyházi rend főnökei. — XV. „Az ország zászlója“ lovagok kíséretében. XVI. „Országnagyok.“ XVII. „Nádor és az erdélyi vajda.“ XVIII. „Hunyadi Mátyás“ magyar király. „Szilágyi Erzsébet“ özvegy Hunyadiné király anyja. „Széchy Dienes“ esztergami „Várday

István“ kalocsai érsekek kíséretében „Szilágyi Mihály“ temesi bán. XIX. „Aranysarkantus vitézek.“ XX. „Királyi apródok.“ XXI. „Sárkányrend“ lovagjai. XXII. „Udvari nemesek és hölgyek.“ XXIII. Második „testőrcsapat.“ XXIV. „Magyar hadinép.“ A' díszmenet a' termeken kétszer végig menvén, a' király trónját elfoglalja, 's következők: a) „Magyar nemzeti táncz“ Veszter Sándor ur tánczművész és nemzeti színházi balletmester Hasenhut ur közös szerkezetük után betanítva 's a' nevezettek — Tury tánczművész ur, és az összes nemzeti színházi tánczszemélyzet által, a' Farkas és Bihari karvezérségük alatti magyar népzene kíséretében előadva. b) „Oláh néptáncz“ a' sz. k. Buda fővárosi színház balletszemélyzete által Uhlich balletmester betanítása szerint előadva népzene kíséretében. c) „Virágos hölgyek hódolata“ allegoriatáncz, Crombé ur sz. kir. Pest-városi színház balletmester betanítása szerint, az összes szab. kir. Pest-városi női balletszemélyzet által előadva: mellynek bevégeztével a' díszmenet eltávozik. E' díszmenetet, a' mind két zenészkar által játszandó Erkel Ferencz ur nemzeti színházi Iső karmester „Bátori Mária“ című operájából kölcsönzött magyar diadal-induló fogja kísélni. — Éjfélt után: 1. Körtáncz Travnyiktól. 2. Viszontlátás keringő Morellytől. 3. Lancer Rabeltől. 4. Troubadour keringő Lanertől. 5. Utazó négyes Morellytől. 6. Kényelmes keringő Morellytől. Mind a' három színház minden osztálybeli t. cz. tagjai, Veszter Sándor és Dobozy Károly urak népzene-társaságukkal — nemkülönbén Wolf ur műlovarszine mindkét nembeli lovagművészei, — és a' es. k. Ceccopieri ezred teljes tábori zenekara, a' jótékony czél elősegélése tekintetéből szíveségből lesznek szerencsések résztvenni. — Beléptijegyek Pesten minden könyv- és műtárus boltban és Szekrényes Pál ur kalapárus boltjában a' Servita-téren; Budán a' „levélhez“ címzett kereskedésben a' várbán; nemkülönbén a' két főváros minden nevezetesebb kávétermében 1 ft. 40 kr. jával peng. előre szerezhetők. — Ezenkívül a' kisteremben az orchestrum a' t. cz. közönség számára el van rendezve, a' hova különjegyek 1 ft. p. p. Szekrényes Pál urnál kaphatók. — A' t. cz. közönség kényelme 's élvezete tekintetéből a' kiadandó jegyek száma meg van határozva 's azon felül semmi esetre sem fognak kiadni.

(Köszönet Lukács Móricz urnak 's egy kis pro memoria a' pesti hirlap szerkesztőjének.)

A' Jelenkor m. é. 103d. számában az augsburgi közönséges ujság 347dik száma honunkra vonatkozó cikkek körül mondván néhány szót, bátor voltam az ott említett „Vierteljahrsschrift aus und für Ungarn“ ügyében is nyilatkozni. Lukács Móricz ur, az említett német szakírat egyik dolgozó társa, a' 210ik sz. p. hirlap Értekezőjében közli nyilatkozatom néhány sorait tetszése szerint, összefüggés nélkül az egészszel, mint mondja azért, hogy a' p. hirlap olvasóinak kedvderítő mulatságot szerezzen 's ő maga is — mint megvallja — azokon jóízűt kacagott; csekélységet tréfás, csintalan 's elmésnek nevezvén. Fogadja azért L. ur őszinte köszönetemet! hisz a' pesti hirlap olvasó közönségét 's értekező urat magát is, kinek jó ízlésén nem kétkelem, mulattatni nem utolsó mesterség; 's mi türes-tagadás, biz én ottan-ottan tréfálni szoktam, csintalankodni is hol lehet, elmésségemet azok kik ismernek egy kissé talpraestebbnak mondják, mint a' p. hirlap szerkesztőjének legközelebbi pesti közgyűlésen a' tőpénzesek adoztatása, sidegenek honosítása körüli nyeglyéskedésit! és most e' kis kölcsönös csintalankodás után megváltatnánk egymástól; azonban a' p. hirlap szerkesztője úgy akarta, hogy még egy percze legyen szerencsém L. urhoz, minek szívből örvendek.

A' pesti hirlap szerkesztője e' lapokban a' fölleblmitett című német folyóirat érdemében közlött nézeteket éretlen irkafirkának nevezi. Nincs vagy alig van ujságlap, mellyben minden cikket általánosan 's igazán érettenek lehetne állítani, 's mindenikben van több vagy kevesebb éretlen irkafirka, 's így vajjon **érett irkafirkák** é tehát a' p. hirlap minden cikkei? vajjon mind éretteknak hiszi é önmaga minden vezércikkeit is? Ha igen, kivételül 's izgágaságukat mellőzve is számos érett csakugyan nem itéli éretteknak azokat. Azonban legyenek azok érettek, de miképp van az, hogy azok közül, kik vélemény-szabadságot 's türelmet pengetnek, sokan, ha inyökel ellenkezésképen a' vélemény-szabadságot nem szívelelik 's az őket érdeklő kedvetlen itéletet éretlen irkafirkának bélyegzik? vagy csak akkor áll a' vélemény-szabadság, midőn az malmukra kedvező vizet hajt? Ez uttal mindazáltal a' szerep változik. L. ur ezen éretlen irkafirkákkal mulattatja a' pesti hirlap olvasó közönségét; 's kérdem: vajjon olvasóji nagyobb részét tartja é a' pesti hirlap szerkesztője rossz ízlésűeknek 's gyöngö fejűeknek? — mert hisz csak illyeket lehet éretlen irkafirkákkal mulattatni — 's ha igen, akkor L. ur szerepét nem irigylem; vagy nem combinált 's nem tudta, hogy L. ur mit mondott? Ezek közül én egyiket sem hiszem; mert nem gondolok olly gögös,

vagy legalább önhítt szerkesztőt, ki suprematiá ját olvasóji ellen 's ezek föl sem vevésével gyakorolná, sem olly gondatlant, ki bármelly biztos kéztől jött munkát, kivált midőn azt jegyzésekkel kíséri, végig ne olvasna vagy olvastatna, sem olly gyöngö teltségűt, ki feledné, hogy egypár sorral fölebb mit olvasott; de hiszem azt, hogy K. ur heveskedett.

A' 209d. sz. pesti hirlapban Pulszky Ferencz — 's ezt jól megjegyezze K. ur — mondja 's igen jól mondja: **hogy a' tekintélyek Ideje lejárt,** 's ez elvben a' pesti hirlap szerkesztője osztózik, mert ellenjegyzékekkel nem kíséri, de osztózik más is, kinek csak egy mustarmagnyi józan ész jutott. 'S most a' pesti hirlap szerkesztője a' 210d. számban a' fölleblmitett német folyóirásról úgy nyilatkozik, hogy annak célirányosnak kell lenni, mert Wesselényi Miklós b. is úgy gondolkozik! Tisztelem én azon férfit, kinek nagy neve olly magasztos eszmét keleszt kebleinkben; de valamint a' tisztelt báróur, sértése nélkül, föl nem tehetem, hogy mindenben csalhatlanságot igényeljen magának; úgy azt is sértés nélkül mondom, miszerint ezt vagy amazt hinni v. nem hinni soha sem fogom azért, mert egy tekintélyes név is így v. amugy gondolkozik. És itt a' pesti hirlap szerkesztőjében a' vélemény-szabadság emberét kérdem: miképp juthat eszébe névtelentelylel véleményt erőszakolni? nem tarthatni ezt 's hasonló tényeket egy kis elvhltelesség-v. következtelenségül? Szokása egyébiránt K. urnak 's némelly szövetségesinek után kutatni, hogy ki ez v. amaz? 's kevés kivétellel itéleteket „a' ki“ -vel motiválják.

A' pesti hirlap szerkesztője L. ur értekezését egy csillaggal ékesítvén, benne azt mondja, hogy „nemzetéről, nemzetsétegről, nemzetsétegről nemzeti becsületről nincs fogalmam.“ Ezt állítja ő pusztán, a' nélkül, hogy alkalmá lett volna erről meggyőződni, 's tán nem siker nélkül azokra nézve, kik K. ur- 's egy némellyik elvrokonakint a' te mondád uram' büvös szavakban keresnek okot 's erősséget; ánde józan értelem, higgadt kebel nem fog mindent elhinni csupán azért, mert a' pesti hirlap szerkesztője mondotta; 's higye meg édes K. ur, hogy van fogalmam mindazokról, tán tisztább 's nem olly önzésteljes, mint a' liberalismus sok illiberalis vagy legalább intolerans emberének; mert én igen egyszerűn úgy vagyok meggyőződve, miképp erényről 's vétekről nem csak azoknak lehet fogalmuk, kiket fanatizmus dühe vagy romlottság sodor örvénybe; hanem azoknak is, kiknek ilyeneken tanulni és szánakozni volt szomorú alkalmok.

Ugyanaazon csillag alatt azt is mondja K. ur, miképp „tollam obscurus.“ Nem állítom és soha sem állítottam hogy nem az; nem is ohajtom dicőségé 's ad részének indokát, a' többit sem irigylem, azt sem kérdem: áthágta é az érdemes szerkesztő az illedelem határát 's mennyire? de sajnálkozom azon emberen 's néparáton, ki a' személy 's jogegyenlőség fölkeant apostolaul adja kimagát 's nem elég erős hogy elvéhez hű maradjon.

'S ime K. ur nem tudott 35 sort leírni úgy, hogy elvhltelesség, következtelenség, vagy indulatoskodás — mi okozza rendszeresen amazokat is — ne bélyegezné azokat; legyen bármellyik, mindenikben nagy hiba, annál nagyobb pedig a' p. hirlap szerkesztőjében; 's én részemről, a' polgári életben mindig fogom kerülni az ollyan embert, ki néhány sort **írni** — nem **mondani** — nem képes indulatoskodás nélkül; az irodalmi világban pedig ott 's akkor, mikor és hol alkalmam leendő véleményemet pedig kimondandom egyszerűn 's epéskedés nélkül; mert úgy hiszem. — 's ezt a' pesti hirlap 9jegyű munkatárs csillagában, még pedig a' szerkesztő ur ellenjegyzéke nélkül olvastam — hogy ki piszkolódik, csak magát piszkolja be.

Miskolcz, decemb. 31kén 1842. Már több hónapja annak, hogy azon párt, melly a' legközelebbi megyei és városi tiszujtáskor semmi — bármilly aljas — eszközt próbálatlanul nem hagyva már kétszer sikeretlenül erőködött — mit meg nem érdemel — újra szert tenni hatalomra 's befolyásra, nemesebb célzatosat megillető foghyatlan türelemmel most ujjalag és már harmadszor törekszik városunk mostani kormányának hitelt — minden áron — alá ásni, hogy annak romjain polczra vergődhessek. Több hónapja annak hogy előbb csak pinczékben, majd korcsmákban, végre rendszeresen tanyákon a' lakmározásra összedűsitett nép — az idén szerencsére igen is olcsó — bor mellett bujtogattatik 's vakmerő szemtelenséggel koholt és terjesztett rágalmak 's gyanúsítások által izgattatik a' mostani tanács ellen. És folyt rendszeresen a' lélekvisárlás: pénzért fogadtattak kolompok a' város minden negyedeiben bejárni a' szavazhatókat, 's mintha még ez polgári bűnnek nem lett volna elég, nagyobb jelentőségű szavazatok pénzért vásároltattak, részint ígéretekkel kecsgettettek. A' korteskedésnek — még nálunk hallatlan — ezen neméhez járult még egy új még hallatlanabb [risum teneatis] — a' turós galuskávali korteskedés! — És ezen erőködésnek, melly ha a' nép erkölcsének messzireható beméltelyése vele szoros kapcsolatban nem áll, olly extrémement comique-nak mondható lenne, nyilvános feje volt egy megyei esküdt ki — mert a' biblia sze-

rint „nem szolgálhatunk két urnak, Istennek és Mammonnak“ — e' miatt hivatalos foglalatosságát annyira elszokott, hogy törvényszéki napjait is kitölteni rá nem ért [!] más hivatal tartván már Democritus diákjaként markában; — nyilvános feje volt — mondóm — az érdemes esküdt ur, mert hogy valódi feje, személyes bosszuvágytól izgatott feje lett volna, azt [igen isméretes szerénységénél fogva talán?] maga sem merete állítani, 's mi tőle herostratusi dicsőségét, melyet ezuttal magának kivivott, épen nem tartjuk irigylésre méltónak. — Karácson felé közeledve, mint a' mellynek 3dik napján szokott rendszeren a' városi tisztválasztás tartatni, mind inkább sürűdtek az itatások 's ezekből elkerülhellenül folyó botrányos jeletetek, történet több összeütközés, véres pántolódások, sőt emberhalál is, 's tanuvallomásokból kisül, hogy az érdemes esküdt ur bíróságra jelöltjével ugyanazon lakomán jelen volt, sőt magát és jelöltjét az összegyűlt vendégeknek városi hivatalra hogy megtegyék ajánlotta is, mellyből egy különben józan életű embert holtan vivének haza. Mi csuda tehát, ha illy jelenetek a' város józan lelkű polgárinál fölkelték a' közindignatiót, 's urodalmi kormányzó Bene József ő nsga által megyei szabályos határozat következtében december 24kén összehívott conferentia mind a' nevezett esküdt urat az örkapitányságra, mind társát a' főbírói hivatalra jelölendők közül kihagyta; zajos volt a' tanácskozás, mert a' közindignatio is nagy vala, nyilván felhozák a' kihagyás okaul a' rágalmakkali lázítást, a' pénzzeli vesztegetéseket, hogy az ünnepszent napjait különben illő csendben megülni nem lehet, hogy ki szavazatvásárlásra annyit költ, lehetetlen hogy az adózó népen később kihuzni ne akarja 'sat. Ohajlandó lett volna hogy egy, hivatlan korteskáplárnak betolakodása, 's a' városi tisztválasztásoknál az itatásoknak ki által lett behozásáról — quasi de lana caprina — vitt illelten vitatkozás, mellynél ezen urnak egész conferentia mondá szemébe, hogy ő volt az itatások behozója, és mellynél a' diák „si tacuisses, philosophus mansisses“ — e' önkénytelenül eszébe jutott a' hallgatónak — elmaradtak volna, mert ez az ingerültséget csak kettőzteté. Decemb. 27. 's 28ikán megtartott a' tisztválasztás; az eredvény következő: főbíró maradt 1265 szavazó közül 1264 szóval választva Kun Miklós, albíró: Böjthős Mihály, örkapitány: Kóródi Ferencz, főjegyző: Éles László, aljegyző: Rozgonyi Alajos, tisztügyvéd: Csabay József; tanácsnokok: Debreezeny László, Lőkös Imre, Pintér Ferencz, Gantzberger Antal, Hankó Mihály, Pásztor Sámuel, zsécezi Molnár János, Klir Antal, ifj. Tepper János, Bendik János, Hodiczius Ferencz és Dona Euthym; gazdasági felügyelő: Szép József; pénztárnokok: Nyisalkovics János, Valla József és Reich Ferencz; őrhadnagy: Csontó István. Ujra és harmadszor maradt tehát az említett párt vesztéségen, drága tanulságul azoknak, kik azt hívék, hogy érdem 's népszerűség nélkül csupán vesztegetések aljas útján polczra vergődhetni; ugyanazon tanulságot lehet meríteni ez eredvényből, mit Gellért meséinek egyikéből, hogy t. i. előre nem tanácsos inni a' medvebörre. — Decemb. 19kén Tóth Lajos könyvnyomó intézetében megjelent 's a' város polgárai közt kiosztott: „Miskolcz multja, jelenje, tekintettel jövőjére.“ Irta Kun Miklós városi főbíró; a' czim jeleli a' munka tartalmát 's hasznos kézikönyv leend azoknak, kik városunk eddig homályban pangott állását ismerni akarják. És most ígéretem folytában néhány szót kisdedovó-intézetünkről: ez septemb. 1jén nyílt meg, jeles tanítója 's megyei felügyelés alatt reményt haladva virágozik, 66 kisded veszen részt jótékonyágában 's a' siker, melly a' kisdedeken látszik, bámulatos 's mindinkább kezd terjedni az ohajtás: bár a' város minden negyedeiben állítatnék fel egy illy intézet 's ez ohajtáshoz pótólóg én is a' magamét adnám: bár a' reform. negyedes lyányiskolái fordítottanának kevés költségpótlással e' célra, mert eredeti rendeltetésüknek bizony [per varios casus, per tot discrimina rerum — mellyeket itt hosszadalmasság kedviért elősorolni nem akarok] nem felelnek meg, ha nem tudnám hogy bizonyos apathia miatt, melly kivált reform. atyánkfaira a' collegialis 's ingyen kezelés miatt nehezedik, e' sokult táplált ohajtás el nem hangzik a' pusztaban; és fizetni sem szeretünk, hisz az egyetlen kisdedovó-intézetbe is hány szüle tartozik tanítási díjjal, Ha a' nemz. casino 3, és most már a' polgáregyesület is első bálja jüvedelmét e' célra nem szánta volna, ez egyetlen intézet is vagy tőkéjét fogyasztani, vagy megakadni lenne kénytelen, mitől isten őrizzen! — Régióta üres színházunkat Pázmán rendezése alatti színész-

társaság népesíti 's a' szép számu közönséget Egressy Gábor 5 vendégjátéka rég nem izlelt kedves művelésben részesíté, de midőn egy részről örültünk hogy őt színpadunkon láthattuk, élenken éreztük a' hazafüi fájdalmat is, hogy Egressy Gábor, kit a' közvélemény 's műértők majd egyhangu elismerése magyar színészek elsője emelt, isten választott népekint tehetségeihez méltatlanul [?] vándor életet élni kénytelen. S. (Hadnagysek újítás Sáros-Patakön dec. 17én 1842.) Az újabb törvények a' pörlekedés hosszadalmas és csekélységből nagyra kerekedett eddigi módján segitendők rendezett tanácsokat, hadnagyseket állítottak. Áldás öröme ömlött honfúu ajkáról a' törvényhozó testület atyáskodásáért, melly szerint szétörte a' bilincseket, mellyekbe az igazság-kiszolgáltatás olly erősen volt kaplópólvál! Azonban a' következés legalább itt ott dús kamattal fizette a' kora örömet aggodalomban vissza, mert tapasztalni kelle igen sajnosan, miképen a' világilag épen úgy mint szellemileg nagyhatásu bírói asztalhoz tudatlanok 's ezeknél még ezerszer veszélyesb jelleműek vagy inkább jellemtelenek toladokván, az annyira fontos és tiszteletet igénylő bírói tekintet az igazság-szolgáltatás torz-képévé, 's gúnyává fertelmesített. Mesterségüket, a' tisztas táplálékot adó mesterseget rang és huza-vonakórság ingeréből elhagyott kalaposok csikarták durva markukba itt ott a' hadnagy 's bíróságot, mellyben a' különben becsületes mesteri címzet már szégyenelve, elég szemtelenségek voltak tekintetesenek igényelteni 's jaj volt a' szegény megfedkezésem, ha déli napfényű igazsággal járult legyen is a' kontár törvényszolgáltatáshoz! A' tekintetesség még magában nem maradhatott, mert ahhoz más köntös, más asztal 'sat. kívántatván, mi volt természetesebb, mint az: hogy az illy szajkók idegen tollakkal vágytak czifrázkodni, húztak, vontak, csaltak, tekertek, csavarták, törték az igazság és törvény nyakát éktelenül 's lélek-rázólag. — A' tekintetes bíróságnak a' törvényhozás hitellességet adván — bezzeg használták maiszter uraimék nyakra főre a' rézst! ráfogták szegény mentekezésre, miképen ezt amaz a' bíróság előtt önként megismervén (mínek pedig épen ellenmondott;) elmarasztalék és kétszeri háromszori ülés taksájával terheltek. Illy siralmas következés lehet és lett a' legjobb intézkedésnek is, ha visszaélések utjai nem záratnak el. Épen nem elvem ezen bíróságokat szétozlatni, hanem a' törvényt módosítani; nevezetesen miveletlen, tudatlan és jellemetlen egyedek távolítottassanak el Themis oltíratól. Mivelt, törvényértő, okleveles, jólelkű emberek alkalmaztassanak bírói székekhez, az illyenek szegyenlendnek következtelen ítéleteket hozni, míglén a' szemtelen kontárok azzal biztatják magukat: nem szegyen nekünk ha a' törvényszék ítéletünket megváltoztatja, azért a' taksa zsebünkben marad. — Jó volna minden esetre törvénybe ígatni: hogy a' törvényszék által megváltoztatott ítéletek bírái a' taksákat legalább fizetnék vissza. Olly markokban forgott közönségünk keblében az igazság mérlege közelebb lemorzsoló három éven, millyeket említék 's nem restelte volt hadnagyunk közönségesen nyilvánítani: hogy ha valakit megnyomorított, azt ne egyedül magának, hanem ejusdem farinae tanácsnoknak tulajdonítsák; de hála az értelem isteneknek, eljött az idő, melly megtanítá bennünket ama silány önzés rabjait, hiúság denevéreit színről színre kiösmerni, kik egy jól fizetett zsidónak ezer igazságot feláldozni vakmerően készek valának és bár minden fondorkodást, itatást és szemtelen toladokást előszedtek és használtak: mégis fészkestül kifordítottak, műhelyeikhez visszautasítottak 's választott józan bizodalommal egy igazi hadnagysek, mellynek díszes körében a' jótékony törvények csakugyan áldást árasztandólag virágozandnak. Főhadnagygyá választott három következő évre általános szótöbbséggel a' t. cz. közönség előtt is szellemi emelkedettségéről isméretes csicseri Ormós László hités ügyvéd, tanácsnokokká lettek: Vadnay György, idősb udvardi Kossuth Sándor, Nádaskay András táblabírák, Galgóczy Károly, Pandák Gábor, Katona Zsigmond hités. ügyvédek, és Zsiday István, Zsiday Dániel, Baksay József (egyzersmind főbíró) Ardey Sámuel, zalkodi Bajusz Mihály's Bot Mihály derék polgárok. Isten adja: víja ki illy győzedelmét az értelmesség más községekben is, mellynek a' buta tudatlanság embertelen jármáibanisnylése vajmi sajnos és elborító! Réty Pái.

Krassómezei közgyűlés. Lugoson mult dec. 17én végződött be az utolsó évnegyedes közgyűlés. 1) A' megnyitás után mindjárt másod alispán ur indítványára a' rendszeresen olvastatni határozott scontro vétett tárgyalás alá, minek végeztével a' határidőre

jelentéseiket be nem adott tisztviselők kötelességekre komolyan figyelmeztettek. 2) A' nm. htanácstól a' megyei katonaságnak egy fél századdal történt megszaportításából folyt költségek a' kir. kincstár által annál kevésbbé téríthetnek meg, mivel az idei fegyvergyakorlást a' megye maga kérte keblében tartatni, a' RR. jegyzőkönyvileg kijelentették, hogy ezen fegyvergyakorlást azért ohajtották keblükbe, mivel abból nem teher, hanem haszon háramlik a' lakosságra, mert minden megye hazulról tartozik a' fegyvergyakorlásra el távozott katonaságot természetvényekkel ellátni; hanem az állandó katonatartás eddig is súlyosan nyomván kivált a' kopár helyeken lakó adózókat, annak fél századdal szaporitását teljesen nem viselhetik, mi okból ismételve megkértek a' nm. htanács, hogy a' kérdéses fél század okozta rendkívüli költségnek a' katonai kincstár általi megtérítését kieszközleni sziveskedjék. 3) Nádor ő fens. a' vaknevelő intézetre figyelmeztető levele örömmel fogadtatván, hogy a' szent cél előmozdításához a' nagy Krassó is legalább egy alapítványi tőkével járuljon, a' járásközből eszközendő segélygyűjtésre a' szbirák bizattak meg. 4) A' megyét áthatító Temes folyó rendetlen folyása tetemes kárt árasztván a' lakosokra, ennek szabályzás általi elhárítását a' RR. régen szükségesnek látván, javaslatlételre választmányt neveztek ki, melly eljárásról most jelentést nyujtván be, az általa indítványozott átvágások 4 évre ollykép osztattak fel, hogy azokat csupán azon 16 helység eszközölje, mellyeknek a' szabályozásból közvetlen nagy hasznuk leend. Hogy azonban ezen helységek is lehetőleg kiméltessenek, azok a' munkálat ideje alatt, utjavításon kívül semmi más közmunkával nem fognak terhelteni. 5) A' megyei körlevelek közül Zalái Deák Antal halálát hirdető közrészvét fájdalomával tudomásul vétetett, Torontálnak a' károlyvárosi tanács elleni panasza pártoltatni határozatott; a' gyorsírók iránti felszólítása pedig tudomásul vétetett, végre a' büntetőkönyvi javaslat sürgettetése iránt felírás határozatott; Szerém nyilatkozata az illirség ügyében örvendentes tetszéssel fogadtatott; Tolnának a' postabér 's tétvények iránti felszólalása következtében ő fels. megkérteni határozatott, hogy a' magyar postahivatalokat a' külföldi befolyástól mentesíteni, a' törvények értelmében a' m. htanács felügyelése alá helyezni, 's benők kizárólag a' magyar nyelvet használtatni nyelvtassák; végre Nyitra, Eperjes, Kézsmárk és Szatmár-Németi városok ismert tartalmu körlevelei választmányhoz utasítottak. 6) Az országgyűlési tárgyakkal foglalkozott választmány munkálata nyomán: országgyűlésen a' pestfiumei vasut sürgettetni rendeltetett, de a' rá kívántató költség előállítása iránti határozat akkorra halasztatott, midőn a' vasut építetése már orsz. gyűlésileg el lesz fogadva; Fejérnek bank iránti ohajtása szinte pártoltatandik; úgy szinte Torontálé a' főbb hivatalok választatása iránt; Vasnak a' népnevelés iránti intézkedéseit megtiltók. parancsból eredt sérelme, mivel ez törvényen nem alapszik, nem pártoltatott; Somogyinak a' kereskedés iránti intézkedések kir. előadásokba soroztatását szorgalmazni kívánó felszólítása nem pártoltatik, de ha Somogy, jogánál fogva, e' tárgyat szőnyegre hozandja, örömmel fog pártoltatni; Csanádnak a' mézárszéki, mint tulajdon jog elleni indítványa mellőztetik, de a' czéhek megszüntetése sürgettetni fog; Bártfának a' Hrabovszkyféle alapítvány követelhetése iránti törvényezikk megszüntetését ohajtó felszólítása pártoltatik; a' megyei rabok 10 évi statistikája a' követeknek a' büntetőtörvény melletti használatul adadni rendeltetett; Bereg 's Varasdnek a' nyomtatástól eltíltásból eredt sérelmei pártoltatni fognak. A' marhahasára 9 kr. de megváltoztathatására a' kisgyűlés felhatalmaztatott.

Szerbia.

[Sokféle elégtelenség 's részletes lázadások.] Szerbiában a' mostani uralkodók igen aggodalmasan tekintenek jövődjük elé 's azért sok intézkedést tesznek hatalmuk megmentésére nézve. Tartani látszanak a' magyar földre vándorlottságtól. Egészségi tekintetből Szerbia eddig el vala zárva a' többi török tartománytul, most pedig e' felől nyitva van, ellenben Magyarország határán Timoktól Drináig sürű órség van föllállítva, melly nem tekintve a' közlekedés nehezítését, a' népet igen ferhesen nyomja. Ezen órvonalhoz több ezer ember kívántatik, ámbár minden legény egy aranyt kap hónaponként, a' szolgálatot még is csak kényszerítve vállalják el. Szendrői 's valószínűleg a' posarevaczi kerületben is az órség megszökött. Vucics és pártja ellen már három összesküvés födöztetett fel. Vucics igen kegyetlenül akart bánni a' pártutókkal. Sándor hg azonban vonakodék a' halálos ítéleteket aláírni, miért Vucics olly dühbe jött, hogy a' hg emberei csak nagy erővel tudták őt a' kellő korlátok közt megtartani. Alexincez, Jagodi-

na és Paracsina kerületek igen nyugtalanok 's Milost ohajtják vissza. Konstantinápolyból Kiamil pasa parancsot kapott, hogy a politikai bűnösöket szabadon bocsáttassa, de annak sikeréről még misem nyilvánult. Ujabb rendelet szerint az ausztriai alattvalók Belgrádból kitiltattak, 's a tulsó paron nem szabad horgonyt vetniök. —

Ausztria.

(Czáfolat.) A lipcei köz. ujság decem. 12ről Bécsből olly tudósítást közle, miszerint a Welsben fekvő nádori huszár ezred L. kapitánya egy közlegényt, ki a lóruul leesett, kegyetlenül megveretvén, a boszútól elragadt közlegény a kapitányt arczúl csapta, mire őt a kapitány kardjával halálosan megszurta, a kapitányt pedig a katonasorból neki rohant 4 huszár összevagdalta 's darabokra fölkonozolta. Ezen álhirt a welsi polgármesteri hivatal az augsb. köz. ujsághoz dec. 26ról intézett nyilatkozattal megczáfolja, egyenesen kijelentvén, hogy a nevezett huszárezredből, néhány főtiszten kívül ez időben semmi fegyveres legénység nincs Welsben, 's hogy az egész nádori huszárezredben L. nevű kapitány nincs 's ezen ezred a városban töltött 8 év alatt mindig a legjobb erkölcsű 's magaviseletű volt. —

Spanyolország.

(A kormány ismét kölesön iránti ajánlatot kapt. Espartero fogadtatása Valenciában.) Mindig találkoznak még merész nyereszkezők, kik jó remény fejében pénzzel kínálgatják a spanyol kormányt, melly folyvást legnagyobb pénzzavarbau van. Legközelebb ismét egy angol kereskedőhöz 156 millió reallal kínálta meg Spanyolországot, és zálogul az almadeni higanybányákat kívánja lekötetni, még pedig 7 évre. A kormány 8 petet fogna kamatul fizetni. — Esparterot Valenciában legnagyobb ünnepélyvel fogadák; 30 ezer nemzetőr állott fegyverben 's 60 diadalíven ment keresztül a barcelonai győztes; ámbár ez utóbbi diadala alkalmasint nem igen fogja röpkényeit szaporítani. — A cataloniai határszéli városokban hire terjedt, hogy a Perpignanban tartózkodó spanyol menekvők fegyveres kézzel készülnek Spanyolországba rontani, mi annyira elrémité a határszéli lakosságot, hogy minden faluban a vészharangot kongaták 's a lakosság éjjel nappal fegyverben állott. E' hir azonban nem valósult, mert a kivándorlottaknak eszközben sincs a polgárharez zászlóját ismét fölűzni a szerencsétlen Spanyolországban. — A szabadalmú sajtó igen határozott hangon utasít vissza minden idegen befolyást 's lényegileg ezekben öszpontosítja véleményét: „Minem akarunk Franciaország és Anglia közt választani, mert nekünk egyik sem kell, miután koránscum élet és halál közti választással kínálnak bennünket, hanem csupán a fegyverekben fekszik a különbség, mikkel hazánkat nyomoruságra kívánják juttatni, szabadságunkat pedig meg akarják gyilkolni. Ámde nyiltan kimondjuk, miszerint mindaddig, meddig csak mozoghatunk, nem engedjük hazánkat oda juttatni, hogy ezen két hatalom közt csak holttesthez hasonlítson, melly körül az éhes hyénák vonítanak! —

Anglia.

[Bowring nyilatkozata a gabnatörvény ügyében.] London, jan. 1sején: „Bowring, ki egykor hazánkban utazott, 's a magyar irodalmat is megismerteté némileg honfitársaival, nem rég a boltoni népgyűlésen két fiatal magyar utazót mutatott be a közönségnek, 's többi közt e' szokat intézé az összesereglett néphez: „Ime, uraim, itt két tisztelt barátomat van szerencsém Önöknek bemutatnom; ezek magyarok. Én voltam hazájokban 's többi közt azon tapasztalást tevém, hogy Magyarországon annyi gabona terem, hogy lakosai el sem bírják azt fogyasztani. Azonban a magyaroknak nincs nadráguk, Önök pedig annyi mindenféle szövetet gyártanak, hogy szükség esetén akár az egész világot meg bírják nadrágosítani, buzájok ellenbeu nincs. Ha tehát a kártékony gabonatörvény megszűnnek, ugy Önök elegendő olcsó buzát kapnának Magyarországból, a magyarok pedig olcsó nadrágokhoz jutnának, mikre jelenleg olly igen nagy szükségök van, 's így mind a két rész megkapná azt, a mije nincs.“ E' beszéd igen nagy tetszést nyert; Peel azonban nem igen hajló a gabonatörvényt megváltoztatni, habár az egész világ nadrágtalanul didergene is, vagy habár egész Angliában csupán vasárnap ehetnék is minden ember egy falatka kenyeret. — Manchesterben jan. 30án nagy népgyűlést szándék tartani, mellyek czélja a chartistai izgatást a gabonatörvény elleni mozgalmakkal egyesíteni; mi azonban alkalmasint nem fog sikerülni, miután Birminghamben már megbukott e' terv, mivel a chartista főnökök attól félnek, hogy befolyásuk csökkenteni fog, ha tehetősb és műveltebb emberek is részt fognak ez izgatásban venni. — A kanadai fő kormányzó veszélyesen beteg; utódja hihetőleg Elliot l. leend. — A khinai kárpótlási pénz egy millióval fogja az angol bank pénzerejét szaporítani, 's ez alkalmasint tetemes élénkséget hozand az angol kereskedésbe. —

Franciaország.

(Üdvözletek az új évre. Uj torzkép ugyanez alkalomra.) Paris, jan. 2ikán: „Ezuttal az udvari újvi üdvözletek semmifeltűnőbb politikai jellemet nem viselnek magokon, 's leginkább csak Orleans hg. halálán sajnálkoztak, egyszersmind ismételvén, hogy egész Europa békét ohajt, miután annak áldásos következményiről olly bensőleg meg van győződve. — A Charivari sem maradt el szokott modoru újvi üdvözlétevel. A' kaszás halál ugyan iszonyu seprővel törli el a' mult év balgaságait, az új év pedig mint bűvész jelenik meg, kezében varázs veszzőt tartva. Az europai súlygyen sudar fenyűszál tetején lebeg, 's a ministerek egymás frajkaiba kapaszkodva iparkodnak azt elérni. Az angolok és khinaiak barátságot isznak, a törökök és kozákok összeölelkeznek, a' magyarnak két kezét pedig nyájasan szorongatják a' tótok és németek 's hátulról kizsebelik. Végre az összes fegyveres erőt a' patkányok kiirtására használják a' nagy ha-

talmak, hogy a' magtárákat ezentul csupán a' biztosak és fölügyelők pusztíthassák. —

Németország.

[Poroszországból a lipcei köz. ujság kitiltatik. Dunin f.] Berlinben két felsőbb rendelet nagy benyomást okozott. Egyik a' hires Hervegh költőt a' városból kitiltá miszerint másik pedig a' lipcei Allg. Zgot f. jan. 1től kezdve az egész porosz birodalomból kizárta. A' költő száműzetésének okát nem tudják; a' második rendeletet sokan előre gyanították, mivel a' lipcei ujság kivált az utolsó hónapokban Poroszországra nézve ellenséges, gyanúsító sőt rágalmazó cikkeket közölt. A' vasúti összeköttetés Lipcét olly közel hozá Berlinhez, mintha kapuji előtt állana, 's azért a' lipcei ujság olly befolyást gyakorolhatott a' porosz birodalomban, mintha belföldi lett volna. Eichhorn, Bülow és Arnim mimszterek följelenték ez ujság veszélyes irányát, mire a' királytól következő rendelet kelt hozzájuk: „Jentésükhöz képest ezennel határoztam, hogy a' Brockhaus könyvtáruánál megjelenő lipcei köz. ujság 1843. jan. 1től kezdve tartományimban további rendeletig teljesen tiltassék meg, 's ennek következtében azt behozni kiadni 's országonon átvinni a' törvényekben, névszerint az 1819. oct. 18ki intézvény 16 cikkke, 's 1837. aug. 6kai rendelet 4. §ában megszabott büntetések sulya alatt tilalmas legyen, mihez képest a' többit önök tegyék meg. Berlin dec. 28kán 1842. Fridrik Vilmos.“ A' kitiltott lap helyébe más hirlap fog lépni. — A' poseni érsek Dunin, kinek a' egyes házasságok miatt sok vizsályt szenvedett, mult dec. 26án délután meghalálozott. — A' Porosz- és Oroszország közti Cartelszerződés megszüntetése végre hivatalosan hirdettetett ki, mi eddig még bizonytalan volt. —

Olaszország.

(Etna kitörése.) A' nápolyi hirlap leírása szerint Etna dec. 2án még folyvást munkás kitörésben volt; a' láva 1811 évi meder mellett folyt, azon nap délután a' hegy rendkívüli villanyosságot fejtett ki, gyakori villámlás szagatá meg cikázólag a' légkört, éjjel pedig hó esett a' hegy felsőbb részén. Dec. 3kán iszonyu füstfellegek gomolyogtak a' főtölcsérből, este felé esőkent a' kitörés; a' kihányt sok hamu és kő magasra tornyosult a' főtölcsériben 's egészen új alakot adott a' hegytetőnek; 5én új erővel forrongott a' hegy belseje 's iszonyu villámlás hasgatá a' levegőt, míg végre az ó tölcsér éjszaknyugoti oldalán új nyílást törve, töménytelen tüzes salak, hamu és kő a' hegytetőtől számitva, melly a' tenger színe fölött több mint 10 ezer lábnyira emelkedett, mintegy 4 ezer lábnyi magasságra szökdel. Ezen nyiladékbul láva Zappinelli felé folyt. A' környéket erős földingás háborítja, melly azonban még kárt nem okozott. Cataniából dec. 15én irt levél szerint a' lávafolyam szélessége 580, magassága pedig 20—22 francia láb. Dec. 7én a' melléknyiladékok szakadatlanul tüzeskedtek, a' láva azonban mintegy 2 órányira esvén a' legközelebbi szántóföld és helységektől, még semmi kárt nem okozott.

É R T E S I T Ő.

KÖNYV-JELENTÉS.

Alulírtak a' tisztelt közönségnek jelentjük, hogy mi **Kisfaludi Kassics Ignác** kir. udv. agens ur ezen című munkájának:

PRAXIS JURIDICA CIVILIS,
et Stylare Juristarum Latino-Hungaricum

harmadik meg bővített és az újabb törvényekhez alkalmazott kiadását magunkra vállaltuk, melly már sajtó alatt is vagon, 's nem sokára megjelenendik.

Előfizetési ára 4 for. 30 kr. Bolti ára pedig 5 for. 30 kr. p. p. Ezen jeles munkának czélszerűségéről, k ö z h a s z n á r u l és kivált a' törvény-gyakorlókra nézve szükséges volta felől a' tisztelt közönség már eléggé tudósítva vagon, és a' közvéleményt igazolja azon körülmény is, hogy az előbbi két kiadásának példányai már rég elkelvén, annak harmadik kiadását szükségessé tették.

Kisfalud és társa,
pesti könyvtárosok. 2—2.

Haszonbéri árverés.

Békés vármegyében a' t. sz. andrási urodalmi mgos és ttes közbirtokos urak részükről ugyan Sz. András helységbeni közös kir. haszonvételek, nevezetesen: 2 koresma; 1 bolt igen alkalmas lakházzal; 5 száraz malom; 2 mészárszék; az egyikben szalonát és egyéb aprólékosakat mérhetni, az ezekhez tartozó kasszályval — és a' körösvízi halászat — sz. György naptól 1843. sz. György napig 1846, azaz három évre 1843ki január hó 30ik napján regg. 9 órakor nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adatni, mellyre elegendő 's bátoraságos vagyonaik hiteles behozonyítása mellett az izraeliták is hivatalosak. Egyébiránt minden feltételt előlegesen is megtudhatni Sz. András Pál József uodal. tisztartó 's közös tisztelnél.

2—3.

Hirdetvény.

A' csákovai királyi alapítványi urodalom részéről ezennel közhírré tétetik, hogy jövő 1843dik évi január hó 31kén Csákován szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árverés útján következő uradalmi földek 1843dik évi martius és majus elsejétől kezdetőkét véve három egymásutáni folyó évre fensőbbi jóváhagyás fentartása mellett fognak bérbe adatni — ugnymint:

	majorsági földek,		
	száthatók	kaszáthatók	kivágások.
H o l d a k			
Petrományban nevezetesen a' keresztúri pusztán	—	1661	—
Zsebelyen	—	104	—
Csernán	—	348	—
Oláh-Sztamorán	27	200	147 ¹⁵⁴⁰ / ₁₀₀ ;
Iklodán	—	50 ³⁶ / ₁₀₀ ;	131 ⁶⁰ / ₁₀₀ ;
Giládon	—	56 ¹²⁵⁰ / ₁₀₀ ;	—
	—	118 ⁹³⁵ / ₁₀₀ ;	—
	—	175 ⁵⁷¹ / ₁₀₀ ;	—

A' bérleti kívánók ezen árveréshez bánatpénzzel ellátva ezennel illendően meghívhatnak. Kelt Csákován decemb. hó 31kén 1842. a' csákovai kir. alapítv. tisztartóság által.

Zák József, tisztartó. 1—3.

Gyógyszertár-eladás.

Fejérmegyébe keblezett A' d o n y m városban egy jó készületű gyógyszer-tár házzal együtt, tulajdonosának halála miatt szabad eladandó Bérmentes levelek által közelebb értesülhetni a' feltétekről a' tulajdonos özvegygel vagy Farkas József paksi gyógyszerész ural.

Adony, január elején 1843.

Schmid Erzsébet,
özv. gyógyszerészné. 2—3.